

Alliansen – Alternativ for Norge
Hans Jørgen Lysglimt Johansen
hanslysglimt@gmail.com

Retten til partistøtte: Avslag på omgjøringsanmodning

I e-post av 19. juni 2023 ble Alliansen – Alternativ for Norge varslet om at Partilovnemnda vurderte å treffe vedtak om forvaltningssanksjon for brudd på partilov 17. juni 2005 nr. 107 § 21 andre ledd, som bestemmer at partiets årlige økonomirapport til Statistisk Sentralbyrå (SSB) skal være undertegnet av partiets «leder og minst ett styremedlem». I praksis skjer innberetningen elektronisk med signatur av partiets leder og ett styremedlem.

I varselbrevet heter det videre:

«Ifølge SSB er partiets innberetning for 2022, i tillegg til partilederen, signert av Bjørnar Røyset. Nemnda kan imidlertid ikke se at noen åpent tilgjengelige kilder angir ham som styremedlem i partiet. Den konstaterer også at Alliansen – Alternativ for Norge er det eneste av de registrerte politiske partiene der partiregisteret.no oppgir partilederen alene som partiets utøvende organ. Dertil kommer at denne registreringen stemmer overens med de opplysningene som fremtrer av det dokumentgrunnlaget som Partiregisteret har bygd på da partiet 16.-17. februar 2021 ble registrert som nytt politisk parti. Av dette grunnlaget følger også at styremedlemmer utses av partilederen.»

I vedtak av 28. september 2023 (sak 2023/9614/347) unnlot Partilovnemnda (heretter: PLN eller nemnda) å treffe vedtak om sanksjon for bruddet på signaturkravet. I stedet nøyde den seg med å *konstatere* at Alliansen – Alternativ for Norge (heretter: A-AFN) ikke fyller minimumskravene som «politisk parti» og derfor ikke har rett til statstilskudd etter partiloven. Brevets siste avsnitt lyder slik:

«Søksmål for domstolene er eneste mulighet til å få vedtaket overprøvd, jf. partiloven § 28 andre ledd. Men Partilovnemnda kan selv omgjøre det dersom det skulle vise seg å bygge på et feilaktig grunnlag eller omgjøring ellers kan skje på grunnlag av reglene i forvaltningsloven § 35.»

I e-post av 15. november 2023 til Kommunal- og distriktsdepartementet (heretter: departementet) krevde A-AFN omgjøring av nemndas vedtak. A-AFN hevdet først og fremst at Partilovnemnda ikke hadde gitt forhåndsvarsel i samsvar med forvaltningslov 10. februar 1967 § 16. Departementet videresendte henvendelsen til Partilovnemnda som rette vedkommende.

Kravet om omgjøring var ikke underbygd av argumenter rettet mot det rettslige eller faktiske grunnlaget for vedtaket. Nemnda kunne derfor ikke «se at partiets henvendelse [...] gir nye opplysninger av en slik karakter at det rokker ved grunnlaget for nemndsvedtaket», og fant ikke «grunn til å underkaste det en ny vurdering med sikte på mulig omgjøring etter reglene i forvaltningsloven § 35» (e-post av 7. desember 2023).

E-postadresse:
post@partilovnemnda.no
Internett:
www.partilovnemnda.no

Kontaktperson:
Daniel Giske
Tlf. 22 24 68 73

Postadresse:
Partilovnemnda
Postboks 14
6801 FØRDE

I e-post av 7. februar 2024 til Hans Jørgen Lysglimt Johansen minnet nemndlederen selv om muligheten til å legge frem nye opplysninger og argumenter. En drøy måned senere benyttet Lysglimt Johansen (på vegne av A-AFN) seg av muligheten til å kreve omgjøring. I e-post av 12. mars 2024 skriver han blant annet:

«Vi har nå som varslet sendt stevning av Partilovnemnda til Oslo tingrett. Det er helt åpenbart at Partilovnemnda i dette vedtaket har brutt Forvaltningsloven all den tid vedtakets faktiske innhold ikke ble varslet. [...]

For å stille til valg i 2021 og 2023 forhandlet Alliansen - Alternativ for Norges LOKALE LAG OG LOKALE STYRER med en lang rekke lokale valgstyres.

Vi legger ved en rekke artikler fra Agderposten i 2023 der dette ble en omfattende debatt rundt det lokale styrets arbeid med å stille liste. Der vil man lese en omfattende debatt knyttet til Alliansen - Alternativ for Norge lokallag i Arendal kommune og Agder fylke for å stille lister til valget i 2023. Våre politiske fiender kom med diverse argumenter som også ligner på de argumenter Partilovnemnda har brukt. Som dere vil se der argumenterer partiets lokale formann Glenn Ager-Wick godt for hvordan Alliansen - Alternativ for Norge er et parti, men et annerledes parti.

Den lokale formann Glenn Ager-Wick førte forhandlingene med valgstyrene lokalt og fikk listene godkjent etter mye lokalt arbeide, nettopp slik systemet er ment å fungere. En rekke instanser mm var involvert, også departementet. Det lokale styret i Alliansen - Alternativ for Norge kom til og med fysisk til valgstyrets avgjørende siste møte og førte debatten der, men Lysglimt var ikke til stede. Til og med lokalavisen Agderposten på lederplass mente lokallaget måtte få stille liste.

Partiets leder utøvende organ Hans Jørgen Lysglimt Johansen var knapt involvert eller med på disse forhandlingene, de ble ført lokalt av lokal formann Glenn Ager-Wick. Dette motbeviser den påstand Partilovnemnda kommer med om at vårt parti er styrt og drevet av en mann.

Debatten i Arendal Agder viser at Partilovnemndas forutsetninger for sitt vedtak er feil.

Vi kan om nødvendig fremskaffe tilsvarende flere lokale fortellinger og utsagn fra lokale styres mm for listene vi har stilt lokalt, men dette burde være unødvendig da saken fra Arendal Agder forteller hvordan vi arbeider. Dette kunne også Partilovnemnda gjort selv, kontaktet de lokale styrene i Alliansen - Alternativ for Norge og spurt dem istedenfor å bare sitte i Oslo og synse om at vi fremstår som om det bare er en mann. Våre lokale styres er selvfølgelig uenig i det synet Partilovnemnda selv synser opp og legger til grunn. Dette er ikke EN mann, det er de lokale styrene.

Det Partilovnemnda de facto krever av oss nå er noe helt nytt i norsk demokrati og valghistorie, en slags ny omvendt bevisbyrde for å bevise at vi er det Partilovnemnda mener er et parti for å ha rett til stemmestøtte. At det ikke rekkes at vi følger lovens formelle krav og er registrert i Partiregisteret, og at vi har lyktes i våre forhandlinger med de lokale valgstyrene til å stille liste, det er ikke nok. Partiet må i tillegg oppfylle uspesifikke synsinger i Partilovnemnda om hvordan Partilovnemnda synes subjektivt at et parti bør være satt sammen for å være det de mener er et skikkelig parti. Det er ikke slik ting skal fungere i et demokrati, og dette vet Partilovnemnda veldig godt. Dette er uhørt, udemokratisk, det er en skamplott i norsk demokratihistorie.

Bare for at dere personlig ikke liker Lysglimt og liker hva noen av oss i Alliansen - Alternativ for Norge står for så kaster dere sentrale elementer av demokratiet i Norge overbord, stor skam og dere vet det godt.

Vi krever at vedtaket omgjøres og at det ryddes opp med bevilgningene mm slik at vi får den stemmestøtten vi har krav på.»

Den stevningen til Oslo tingrett som Lysglimt Johansen viser til, ble mottatt av Oslo tingrett 4. mars 2024.

Et av vedleggene til stevningen er Lysglimt Johansens e-post av 7. juli 2023, som inneholder argumenter om et annet vedtak som nemnda 28. september 2023 traff mot A-AFN. Dette vedtaket konkluderte med

forvaltningssanksjon i form av avkortning i statsstøtten til partiet på grunn av brudd på revisorplikten etter partil. § 21 a andre ledd.¹ Vi presiserer derfor at verken omgjøringsanmodningen eller stevningen retter seg mot dette vedtaket.

Partilovnemndas syn på saken

At Partilovnemndas vedtak ikke kan påklages, følger uttrykkelig av partil. § 24 første ledd om at Kongen og departementet, som ellers ville ha vært nemndas overordnede, ikke kan «gi instruks om eller omgjøre Partilovnemndas utøving av myndighet i enkelttilfeller» (jf. også § 28 andre ledd om adgang til domstolskontroll). Som alle vedtaksbrev gjør oppmerksom på, kan nemnda imidlertid revurdere og eventuelt omgjøre sine egne vedtak. Dette er en mulighet nemnda gjør bruk av i alle saker der nye opplysninger eller argumenter kan tenkes å vise at vedtaket er truffet på sviktende grunnlag. Selv om det vedtaket Lysglimt Johansen ønsker omgjort, ble truffet for flere måneder siden, har nemnda valgt å følge denne linjen også i denne saken.

Stevningen bygger i det vesentlige på saksøkerens påstand om saksbehandlingsfeil, mens kravet om omgjøring i første rekke handler om forhold som ifølge Lysglimt Johansen rokker ved det faktiske og rettslige grunnlaget som vedtaket av 28. september 2023 om retten til partistøtte, bygde på. I det følgende gir vi en *samlet drøftelse* av disse spørsmålene. Vi ser først (a) på argumentet om manglende eller utilstrekkelig forhåndsvarsel, deretter (b) på ulike argumenter som gjelder A-AFNs rett til partistøtte. Endelig (c) tar vi opp antydningen om at vedtaket er motivert av utenforliggende hensyn, nærmere bestemt at nemnda «personlig ikke liker Lysglimt og liker hva noen av oss i Alliansen – Alternativ for Norge står for».

Drøftelsen vil forklare hvorfor Partilovnemnda verken ser noe grunnlag for å imøtekomme anmodningen om å omgjøre vedtaket av 28. september 2023 (ref. 2023/9614/347), eller finner grunn til å gjøre det.

a) Argumentet om saksbehandlingsfeil

i) Plikten til forhåndsvarsel gjaldt ikke

I samsvar med forvaltningsl. § 16 angir forhåndsvarselet av 19. juni 2023 uttrykkelig hvilke kilder nemnda bygde på da den fant grunn til å vurdere vedtak om forvaltningssanksjon:

- www.partiregisteret.no, som viste at A-AFN var det eneste av de registrerte politiske partiene som oppga partilederen alene som utøvende organ.
- Opplysninger fra SSB om at økonomiberetningen var signert av to personer.
- Det dokumentgrunnlaget A-AFN hadde innlevert til støtte for søknaden til Partiregisteret om registrering som politisk parti.

Vedtaket av 28. september 2023 viser selv at nemnda dessuten bygde på de opplysninger og argumenter som A-AFN selv hadde fremført i e-poster av 7. juli og 21. august 2023.

Under forberedelsen av det mulige sanksjonsvedtaket ble nemnda klar over at det materialet den hadde til disposisjon, ikke bare bekreftet at A-AFN hadde brutt lovens krav om signatur av leder og ett medlem av partiets styre da det avga rapport til SSB for 2022. Det viste at partiet overhodet ikke tilfredstilte de krav for å motta partistøtte som partiloven bygger på. På denne bakgrunn *unnlot* PLN å treffe vedtak om

¹ alliansen---alternativ-for-norge--avkortning.pdf (partilovnemnda.no)

forvaltningssanksjon i samsvar med varselet (se vedtaket av 28. september 2023 s. 2-3). I stedet nøyde den seg med å *konstatere* at A-AFN ikke har rett til støtte etter partiloven.

Vedtaket er av samme karakter som nemndas vedtak av 4. juni 2021 (ref.: 2021/8548/347),² som konstaterte at avregistreringen av det partiet («Alliansen») som Lysglimt Johansen tidligere hadde fått registrert, hadde som konsekvens at dette partiet heller ikke hadde rett til slik partistøtte som antall stemmer ved 2019-valget ellers hadde gitt det rett til. Heller ikke dette vedtaket handlet altså om en forvaltningssanksjon (som departementet uansett ikke ville hatt kompetanse til å vedta).

I stedet *konstaterte* nemnda at partiets rett til partistøtte var bortfalt som nødvendig følge av at det ikke lenger var registrert i Partiregisteret.³ Som påpekt i vedtaksbrevet av 4. juni 2021 (se særlig s. 2-3 med videre henvisninger), kan det likevel være behov for å informere om eller på annen måte *klargjøre* hva som følger av rettsreglene på det aktuelle området. Slik klargjøring er ikke *i seg selv* «bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer» (forvaltningsl. § 2 første ledd bokstav a).⁴ Dermed var det heller ikke tale om noe enkeltvedtak (§ 2 første ledd bokstav c) som reglene i forvaltningsl. § 16 om forhåndsvarsel gjelder for. Det samme gjelder for nemndsvedtaket av 28. september 2023.

ii) Det varselet som faktisk ble gitt, inneholdt all nødvendig informasjon

Selv om vedtaket av 28. september 2023 likevel skulle bli kategorisert som enkeltvedtak, hviler det i sin helhet på den dokumentasjonen som forhåndsvarselet av 19. juni 2023 viser til, og på opplysninger og argumenter som A-AFN selv hadde lagt frem som svar på varselet. Dermed hadde Lysglimt Johansen uansett «rimelig foranledning og tid til å uttale seg» (forvaltningsl. § 16 tredje ledd c).

iii) A-AFN brukte ikke muligheten til å legge frem nye argumenter med sikte på omgjøring

Til dette kommer at siste avsnitt i brevet av 28. september 2023 uttrykkelig nevner muligheten for omgjøring dersom det skulle vise seg at vedtaket bygde på sviktende grunnlag. Gjennom nemndlederens e-post av 7. februar 2024 fikk Lysglimt Johansen påminnelse om den muligheten dette ga til å forklare hvorfor vedtaket etter hans syn var galt. Muligheten ble først brukt mer enn fem måneder etter at vedtaket var truffet (12. mars 2024) og en uke etter stevningen til Oslo tingrett.

b) Realargumentasjonen

Svaret på om A-AFN hadde fått tilstrekkelig varsel før nemndsvedtaket av 28. september 2023 ble truffet, avgjør ikke i noe fall om vedtaket var gyldig. Forvaltningsl. § 41 bestemmer tvert imot at saksbehandlingsfeil *ikke* i seg selv medfører ugyldighet:

«Er reglene om behandlingsmåten i denne lov [...] ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.»

Det viktigste spørsmål nemnda må ta stilling til, blir derfor om A-AFN – *etter at* vedtaket var truffet – har fremlagt nye opplysninger eller argumenter som er egnet til å rokke ved det faktiske eller rettslige grunnlaget som det bygger på.

² [klagesaksvedtak.-partiet-alliansen.-klage-om-rett-til-statlig-partistotte.pdf \(partilovnemnda.no\)](#)

³ At nemnda valgte å følge det formalsporet (vedtak i klagesak) som departementet selv hadde lagt opp til, endrer ikke vedtakets juridiske karakter.

⁴ Se for eksempel Eckhoff og Smith, *Forvaltningsrett*, 12. utg. (2022) s. 267. Nemnda presiserer for ordens skyld at 2021-vedtaket viste til 11. utgave (2018) av samme bok (s. 260).

i) *Forholdet til Partiregisteret*

Partilovnemnda behandler klager over Partiregisterets vedtak (jf. partiloven § 8), men er ellers ikke registerets overordnede og kan derfor heller ikke omgjøre vedtak om registrering som ikke er påklagd.⁵ Vedtaket om å registrere A-AFN som nytt parti ble ikke forelagt Partilovnemnda gjennom klage. Den kan derfor ikke omgjøre det på eget initiativ.

Registrering i Partiregisteret etter reglene i partiloven kap. 2 er et *minstekrav* for rett til støtte etter partiloven, men ikke *tilstrekkelig* til å gi rett til partistøtte. Allerede brudd på reglene i andre deler av partiloven kan føre til vedtak om forvaltningssanksjon etter partil. § 24 andre ledd bokstav c jf. § 28 første ledd om midlertidig bortfall av støtte. Dessuten skal Partilovnemnda «kontrollere at finansieringsbestemmelsene i loven overholdes» (partil. § 24 andre ledd bokstav b, se også i pkt. ii) nedenfor). Denne kontrollen er ikke begrenset til forhold som kan gi grunnlag for forvaltningssanksjon for brudd på reglene i loven kap. 4. Nemnda ville f.eks. måtte gripe inn dersom det skulle vise seg at departementet (eller Statsforvalteren per delegasjon) utbetaler støtte til et ikke-registrert parti.

Som det fremgår av argumentasjonen der, bygger vedtaket av 28. september 2023 nettopp på at «Alliansen» ikke har rett til partistøtte etter reglene i partil. kap. 3-4.

ii) *Hjemmelsgrunnlaget*

Som forklart i vedtaksbrevet av 28. september 2023, handlet saken opprinnelig om å klarlegge om A-AFN hadde oppfylt sin plikt etter partil. § 21 andre ledd til å innrapportere sin økonomi i 2022 med signatur ikke bare av partilederen, men også av et medlem av partiets styre. Under saksforberedelsen viste det seg at den foreliggende dokumentasjonen ga grunnlag for å *konstatere* at A-AFN ikke har rett til partistøtte. Resultatet bygde hovedsakelig på følgende resonnement (brevet s. 4-5):

«Partiloven nøyer seg i det vesentlige med å forutsette et begrep om «politisk parti», i den forstand at bare foreninger som oppfyller visse minstekrav, kan registreres i Partiregisteret og dermed få rett til statlig tilskudd på grunnlag av oppnådde stemmetall. Som et minimum må det begrepet om «politisk parti» som loven legger til grunn, likevel bygge på et premiss om at det er tale om en forening med medlemmer som i fellesskap utpeker partiets organer og kandidater og fastsetter program. Juridiske personer som kun består av en «leder», har «medlemmer» bare i den grad de eventuelt er godkjent av partilederen selv og der «medlemmene» ifølge vedtektene ikke kan velge – og dermed fornye – ledelsen med visse mellomrom, faller klart utenfor.

I loven kommer en slik forutsetning til uttrykk blant annet gjennom bestemmelsene om at den dokumentasjonen som søknad om registrering i Partiregisteret bygger på, skal omfatte «stiftelsesprotokoll», «opplysning om hvem som er valgt til medlemmer [i flertallsform] i partiets utøvende organ», og hvilket organ som velger styremedlemmene (§ 3 andre ledd). Det samme gjelder kravet om at de årlige økonomirapportene [...] skal være signert av «partiets eller partiledets leder og minst ett annet styremedlem» (§ 21 andre ledd).

I partilovforskriften kommer en tilsvarende forutsetning til uttrykk, se blant annet § 1-2 («opplysninger om ... medlemmene av partiets utøvende organ»), § 1-4 («medlemmene» av det utøvende organet) og § 3-2 («styreleder, styremedlemmer ...»).

På denne bakgrunn unnlot nemnda å treffe vedtak om forvaltningssanksjon med hjemmel i partil. § 24 andre ledd bokstav c jf. § 28. I stedet bygde den på kompetansen etter partil. § 24 andre ledd bokstav b til å «kontrollere at finansieringsbestemmelsene i loven overholdes».

⁵ Jf. også NOU 2019: 5 Ny forvaltningslov s. 414-415.

Også nemndas kompetanse § 24 andre ledd bokstav a til å «tolke reglene i [parti]loven og i forskrift gitt med hjemmel i loven» er relevant i denne sammenheng. Den er ikke begrenset til «finansieringsbestemmelsene» eller til slike brudd på bestemmelsene i kap. 4 som kan begrunne vedtak om forvaltningssanksjon, men omfatter i prinsippet alle deler av loven.

Generelle tolkningsuttalelser vil i praksis være retningsgivende i arbeidet med å forvalte partiloven. Noen ganger er det imidlertid hensiktsmessig å avklare tolkningsspørsmål under behandlingen av den enkelte sak. Saken om A-AFNs rett til partistøtte er illustrerende.

Som nevnt i forarbeidene til valglov 28. juni 2002 nr. 57, bør ikke staten regulere partienes organisering i større grad enn nødvendig (jf. s. 2 i departementets brev av 15. desember 2023 til A-AFN). Det er likevel enighet om at styret ikke kan bestå av kun én person. Det samme gjelder utvilsomt etter partiloven, der blant annet bestemmelsene i § 3 andre ledd («stiftelsesprotokoll», «opplysning om hvem som er valgt til medlemmer [i flertallsform] i partiets utøvende organ» og om hvilket organ som velger styremedlemmene) og § 21 andre ledd (signatur av «partiets eller partiledets leder og minst ett annet styremedlem») bygger på en slik forutsetning.

Men dermed må også noen *andre* enn lederen selv kunne velge styre og – ved behov – stille ledelsen til ansvar. De vedtektene som Lysglimt Johansen selv la frem som grunnlag for søknaden om registrering, viser imidlertid at A-AFN har et «styre» bare i den grad partilederen selv utpeker noen annen som «medlem» i tillegg til seg selv. Overfor nemnda har Lysglimt Johansen f.eks. presisert at når han selv, som partiets utøvende organ, hadde vedtatt at den personen (Bjørnar Røyset) som signerte økonomirapporten for 2022 sammen med ham, var styremedlem, så var han det (e-post av 7. juli 2023 referert på s. 1 i nemndsvedtaket av 28. september 2023).

At verken partiloven eller -forskriften gir noen uttømmende regulering av de *forutsetningene* som kravet om signatur av styreleder og minst ett styremedlem hviler på, skyldes rimeligvis at ingen under lovforberedelsen tenkte på den mulighet at et «politisk parti» kunne være noe *annet* enn en forening med flere medlemmer enn «lederen» selv og et minimum av demokratisk styringsstruktur. Opplysningene i denne saken viser at virkeligheten overgår forarbeidenes fantasi.

På denne bakgrunn valgte nemnda å anbefale lovendring med sikte på å *klargjøre* minstekravene til organisering for å erverve eller beholde rett som registrert politisk parti. I nemndas brev av 8. desember 2023 til statsråden er det minimum som uansett må antas å gjelde, skissert slik (s. 2-3):⁶

«en forening med medlemmer som i fellesskap velger – og dermed også kan skifte ut eller fornye – partiets utøvende organer, og der medlemmene sammen fastsetter valglister og program».

En slik ramme er vid. Innenfor rammen bestemmer partiene selv sin organisering. Men det er tale om en ramme – friheten er ikke grenseløs.

iii) Nye opplysninger og argumenter

De viktigste nye opplysninger og argumenter til sakens *realitet* som er mottatt etter at vedtaket av 28. september 2023 ble truffet, finnes i omgjøringsanmodningen av 12. mars 2024 med vedlegg. Den bygger *for det første* på at valgstyret i Arendal, etter diskusjon om gyldigheten av noen innsamlede underskrifter, godkjente en liste til valget i 2023 med overskriften «Alliansen – Alternativ for Norge» (valgl. § 6-1 andre ledd bokstav b) til valget i 2023.

⁶ [brev-statsrad-reformbehov .pdf \(partilovnemnda.no\)](#) s. 2-3.

Som registrert politisk parti oppnådde A-AFN så få stemmer ved valget i 2021 at forslagsstillerne måtte innhente minst like mange signaturer som en hvilken som helst annen gruppering (ikke-registrerte partier, by- og bygdelister mv.) som søker stemmer i valg (valgl. § 6-3 første ledd). Den fremlagte dokumentasjonen viser at både kravet om at valglisten skulle inneholde minst syv navn (valgl. § 6-2) og kravet om 300 underskrifter, skapte problemer, men listen ble til slutt godkjent.

At enhver som innhenter tilstrekkelig mange underskrifter, har rett til å stille liste (f.eks. som «frie folkevalgte», se nedenfor), kan i seg selv være egnet til å imøtegå Lysglimt Johansens demokratiske bekymringer. Men i vår sammenheng er det viktigst at retten til å stille liste gjelder uavhengig av rett til partistøtte etter partiloven, mens valgstyrets vedtak om å godkjenne lister er uten betydning for retten til partistøtte. Som påpekt av departementet (brev av 19. desember 2023 til A-AFN), regulerer partiloven og valgloven «ulike forhold vedrørende politiske partier». Valgloven sier ikke noe som helst om de spørsmål om A-AFNs karakter av politisk forening som Partilovnemnda skal vurdere.

For *det andre* taler omgjøringsanmodningen om «lokale styrer», omtaler listetoppen i Arendal som «partiets lokale formann» og hevder at dette «motbeviser den påstand Partilovnemnda kommer med om at vårt parti er styrt og drevet av en mann». Argumentet synes å være at den påståtte eksistensen av et lokallag i Arendal, beviser at Partilovnemnda tar feil når den bygger på at den nasjonale enheten «Alliansen – Alternativ for Norge» som Lysglimt Johansen leder, ikke oppfyller minstekravene for å være en forening.

Det viser seg imidlertid at det eneste stedet i den fremlagte dokumentasjonen der listens førstekandidat (Glenn Ager-Wick) blir omtalt på en måte som kunne peke i retning av et lokallag av A-AFN, finnes i en artikkel der journalisten skriver at «[I]okalt ledes partiet av Glenn Ager-Wick» (Agderposten 11. mai 2023).

Dette stemmer ikke med toppkandidatens egne uttalelser: Han omtaler seg som «Glenn Ager-Wick, 1. kandidat Allianselista i Arendal» (innlegg i Agderposten 16. september 2022 og 7. mai 2023), ikke som «formann». I Ager-Wicks innlegg 16. september 2022 kan vi videre lese at han «selv velger Allianseparaplyen» og at det er tale om et «Alliansen-nettverk av folk som ønsker å være frie folkevalgte». I innlegget av 7. mai 2023 understreker han at «vi [...] ikke [er] et vanlig politisk parti, vi har ingen medlemmer, og vi vil være frie folkevalgte»; listenavnene (?) «blir en gruppe av frie kandidater som selv kan komme med saker. Vi behøver ikke å være enig med et styre, og heller ikke med hverandre. Alliansen har ikke noe styre, men kun en partisekretær.»

Lysglimt-Johansen vil neppe se på seg som selv som «partisekretær». Ellers stemmer Ager-Wicks uttalelser fullt og helt med det som følger av de nasjonale vedtektene mv. som A-AFN leverte til Partiregisteret og som Partilovnemnda bygde på da den konstaterte at (det nasjonale) A-AFN *ikke* er en forening i den forstand partiloven forutsetter.

iv) Andre momenter

I relasjon til omgjøringsanmodningens påstand om at Arendal-listen «motbeviser [...] at vårt parti er styrt og drevet av en mann», kan det ellers være grunn til å minne om Lysglimt Johansens egen uttalelse om at valglisten ved Oslo-valget i 2023 ikke bygger på «noe formelt registrert lokallag for Alliansen – Alternativ for Norge i Oslo» (sitert etter vedtaksbrevet av 28. september 2023).

Med alle forbehold som følger av kildens indirekte karakter kan det også ha interesse å trekke frem de uttalelsene fra listetoppen i Buskerud, Joachim Smørddal Haug, som er gjengitt i Filter Nyheter 7.

september 2023:⁷ «Lysglimt liker tydeligvis det jeg gjør, så han nominerte meg som førstekandidat. Jeg ser på det som et kompliment, men lokalpolitikk er egentlig ikke noe jeg satser så mye på ...».

Nemnda nevner endelig at dokumentgrunnlaget for vedtaket av 28. september 2023 ikke på noe punkt peker i retning av at A-AFN har en flernivåstruktur, representasjon for lokale partiledde på lands- eller årsmøtte el. Men dette har uansett liten betydning i en enhet der lederen alene må godkjenne eventuelle «medlemmer» og «når som helst» kan «stryke og ekskludere» dem (vedtektene § 4).

v) *Sammenfatning*

På denne bakgrunn konstaterer Partilovnemnda at Lysglimt Johansen verken har sannsynliggjort at det fantes et «lokallag» i Arendal (og/eller annetsteds) eller har gitt andre opplysninger som peker i retning av svikt i det faktiske grunnlaget for nemndas konklusjon om at det *nasjonale* A-AFN savner rett til støtte etter partiloven.

Anmodningsanmodningen legger altså ikke frem opplysninger eller argumenter som er egnet til å rokke ved grunnlaget for å konstatere at A-AFN ikke oppfyller partilovens minstekrav for å være en «forening».

c) **Har Partilovnemnda handlet ut fra «særskilte politiske grunner»?**

Omgjøringsanmodningen formulerer en antagelse om at Partilovnemnda «personlig ikke liker Lysglimt og liker hva noen av oss i Alliansen - Alternativ for Norge står for». De sakene om «Alliansen» eller A-AFN som nemnda har avgjort, inngår imidlertid i en konsistent praksis som gjelder partier av ulik farge.

Nemndas eneste sak om A-AFN-forgjengeren «Alliansen» kom etter at departementet (i 2021, se ovenfor) på eget initiativ hadde konstatert og tatt konsekvensen av at partiet ikke lenger var registrert i Partiregisteret og derfor hadde mistet sin rett til støtte etter partiloven.

Partilovnemndas første, brede behandling av spørsmålet om betydningen av lovens krav om to signaturer på de årlige økonomirapportene, kom i en tolkingsuttalelse av 14. oktober 2015⁸ til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I tolkningsuttalelsen heter det blant annet (s. 3):

«Som KMD også selv presiserer, ligger bakgrunnen for signaturkravet i loven i behovet for å kontrollere at innholdet i det som rapporteres, faktisk representerer partiets eller partiledets regnskapsdata. Kravet bidrar til å ansvarliggjøre hele den rapporteringspliktige organisasjonen, og er egnet til å motvirke at eksempelvis én geskjeftig person selv rapporterer uten å ha dekning i organisasjonen.»

I lys av det vi nå vet, kunne man tro at muligheten for at «én geskjeftig person selv rapporterer uten å ha dekning i organisasjonen», tok sikte på Lysglimt Johansens virksomhet. Uttalelsen ble imidlertid avgitt mer enn et år før partiet ble registrert i Brønnøysund.⁹ Den opplyser at nemnda har «valgt å utføre sin kontroll med at bestemmelsen om to signaturer er overholdt i forbindelse med innberetningen til SSB». Praksis er videreført og supplert gjennom et særskilt punkt i Partilovnemndas oppdrag til Partirevisjonsutvalget om å kontrollere et partipolitisk tilfeldig utvalg av partier og partiledde i mellomvalgår (jf. partil. § 24 fjerde ledd).¹⁰

⁷ [Listetopp i valget erklærte seg som nazist i fjor: Joachim \(32\) dyrker hat mot jøder, «negre» og «sodomitter» - Filter Nyheter](#)

⁸ [tolkningsuttalelse-om-signaturkravet-i-partiloven.pdf \(partilovnemnda.no\)](#)

⁹ [Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret - Brønnøysundregistrene \(brreg.no\)](#)

¹⁰ Mandatet gjengis i rapporten for 2022 fra Partirevisjonsutvalget ([PRU rutinekontroll 2021 - revidert 03.02.2022 \(partilovnemnda.no\)](#) s. 4). Om anvendelsen av signaturkravet, se f.eks. vedtak av 31. mars 2023 mot [miljøpartiet-de-gronne-rogaland.pdf \(partilovnemnda.no\)](#) og [miljøpartiet-dei-grone-voss.pdf \(partilovnemnda.no\)](#)

Ingen av de sakene om signaturkravet som Partilovnemnda tidligere har behandlet, har gitt grunn til å undersøke nærmere om det overhodet var tale om et «parti» i den forstand loven bygger på. Forhåndsvarselet av 19. juni 2023 angir selv hvorfor dette kunne stille seg annerledes for A-AFN: At partiet var «det eneste av de registrerte politiske partiene der partiregisteret.no oppgir partilederen alene som partiets utøvende organ», ga grunn til å undersøke hvorfor økonomirapporten for 2022 likevel var signert av to personer. Nemndas videre saksforberedelse avdekket en indre struktur som A-AFN etter alt å dømme er alene om blant de registrerte politiske partiene i Norge.

Endelig har nemnda vedtatt forvaltnings sanksjon i form av avkortning i partistøtten til A-AFN for brudd på plikten til å få regnskapet revidert av statsautorisert revisor eller revisorforetak (partil. § 21 a andre ledd). Dette skjedde som ledd i kontroll av *alle* registrerte politiske partier som ikke var representert på Stortinget. De fleste av disse partiene viste seg å ha oppfylt revisorkravet, de andre (derunder A-AFN) ble gjenstand for vedtak om avkortning i partistøtten. Den oppfølgende kontrollen i 2023 viste at A-AFN var det eneste av disse partiene som fortsatt ikke hadde oppfylt den lovbestemte plikten. Det var derfor alene om å bli gjenstand for ny forvaltnings sanksjon for brudd på revisorplikten.

At A-AFN nevnes særskilt i fotnote 2 til nemndas brev av 18. desember 2023 til statsråden, skyldes rett og slett at dette er det eneste eksemplet nemnda kjenner på at en enhet som er nærheten av å ha en sammenlignbar organisering, er registrert som politisk parti i Norge.

Konklusjon

På denne bakgrunn har Partilovnemnda enstemmig kommet til at vedtaket av 28. september 2023 i sak 2023/9614/347, ikke skal omgjøres på grunn av ugyldighet. Den ser heller ikke andre tungtveiende argumenter til fordel for omgjøring.

For Partilovnemnda

Eivind Smith
leder

Daniel Giske
sekretariatsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent